

TU-THÂN

Tôn-Thất Ngọ
San Francisco Xuân 2002

Bút-ký này không phải là một bài thuyết-pháp cũng không phải một giáo-lý mà chỉ là tâm-sự của một người đang tĩnh-tâm nhìn lại quá-khứ của đời mình từ lúc bé thơ đến lúc trưởng-thành bôn-ba với công-danh sự-nghiệp cho đến cuối cuộc đời về hưu dường già đợi ngày nằm xuống. Nếu có những gì khi đọc làm cho quý ái-hữu không vui thì đây là ngoài ý-muốn của người viết, xin quý ái-hữu bỏ qua cho.

Tôi về hưu nay đã được hơn một năm. Từ đạo ấy đến nay cứ mỗi buổi sáng khi đèn đường chưa tắt tôi thường bách bộ dọc theo bờ biển để thở không khí trong lành của gió biển. Có những lúc dừng chân ngồi xuống băng đá bên đường. Nhìn trời trăng mây nước mà cảm thông với cái biển đổi không ngừng của vũ-trụ; nhìn sóng vỗ liên-hồi mà nghĩ đến cái có có không không của vạn-vật. Công-danh phú-quí, vinh-nhục, khen chê hay thành-bại, tất cả chỉ là những bọt nước mong-manh trên đại-dương mênh-mông. Tôi lẩm bẩm một mình tự hỏi, trong quá-khứ mình đã làm nên những gì để gia-đình được hạnh-phúc, đã làm gì hay ho cho xóm giềng đất nước. Khúc phim dĩ-vãng lại trở về với tôi từ lúc bé thơ ở với bố mẹ cho đến những ngày sống tha-hương xứ người. Tôi tự thấy mình đã làm nhiều điều trái hơn phải.

Người xưa có nói tu-thân tề-gia trước rồi mới trị quốc để bình thiên-hạ, nhưng đàng này mình đã đảo ngược lời khuyên ấy đến nay mới bắt đầu tu. Hai chữ “tu-thân” nói ra đây là tư-mình rèn luyện đức-tính của mình để trở thành người hiền-đức. Tu là sửa-đổi và thân là thân-thể. Tu-

thân tức là sửa đổi những lỗi lầm tật xấu từ thể xác đến tính-tình của con người.

Vừa rồi AH Nguyễn Sĩ Tuất có nhắc đến một trong những kỷ-niệm cũ trong thời sinh-viên ở Saigon tôi đã nhớ lại việc tôi bị mất cây bút máy mới mua. . . rồi đi cớ bót, sau đó được Cảnh-sát Quận 5 giao-hoàn lại. Nếu không kể đến hành-động của người móc túi là xấu cần phải sửa trị, thì tôi thấy hành-động của tôi không hiền chút nào. Không hiền là vì tôi đã không chịu tìm hiểu vì sao anh móc túi lại phải lấy đồ của người khác làm sở-hữu của mình. Đáng trách là gia-đình và xã-hội Việt-Nam thời đó đã bỏ rơi anh ta. Tôi thấy thương anh móc túi hơn là ghét. Nếu biết anh ấy đang cần cây bút máy để bán lấy tiền độ nhật thì tôi đã bỏ qua không đi cớ bót vì lúc đó tôi là sinh-viên có lương. Còn nữa, lúc mới hồi-cu năm 1946 gấp lúc đối kém một anh ăn trộm vào vườn ăn trộm mít bị tôi cùng người anh thức đêm canh chừng và đuổi đánh. Không biết anh ta có bị tôi đánh què giò không. Nếu biết anh ấy và vợ con đang đối thì tôi đã không đuổi đánh như vậy. Trên cây cũng đang còn nhiều trái, nhường cho anh ta một trái cũng chẳng sao. Hành-động của tôi nói trên đối với anh móc túi và anh trộm mít có phải là những việc làm “bất nhân” không. Ngoài xã-hội thì trốn tránh bà con, bạn bè đồng-nghiệp ra đi không một lời từ-giả, có phải tôi là kẻ “bất nghĩa” không?. Chữ hiếu đối với bậc sinh thành tôi cũng không làm tròn, trong giờ phút lâm-chung đã không có mặt để nghe những lời dặn-dò trăng-trối. Có phải tôi là đứa con “bất-hiếu” không?. Việc nhà thì vậy việc nước lại còn không làm hết trách-nhiệm, phải bỏ nước chạy trốn. Có phải tôi là kẻ “bất-trung” không?. Bất-nhân, bất-nghĩa, bất-hiếu, bất-trung như vậy, tôi đã phạm quá nhiều tội rồi.

Nói đến tu-thân con người phải biết tu để uốn-nắn sửa đổi tính-tình và thân-xác từ lúc còn nhỏ để lớn lên vừa có tài vừa có đức lại vừa khỏe-mạnh để trở thành người hữu dụng giúp đời. Mẹ thầy Mạnh-Tử thấy con bắt-chước tính mồ lợn của anh bán thịt hàng xóm, sợ quá mới dời nhà đến ở cạnh nhà ông đồ. Lớn lên Mạnh Tử theo thầy học đạo tu-thân của Khổng Tử trở nên nhà hiền-triết. Khi tôi còn bé ông thân sinh bắt học Tam-tự-kinh ê-a với những câu dạy đời như “nhơn chi sơ tánh bốn thiện”, “tiên học lễ hậu học văn” v.v . . . , đến trường lại được thầy giáo bắt học thuộc lòng những câu như “gần mực thì đen gần đèn thì sáng”, “thương người như thể thương thân” v.v . . . Bây giờ đọc lại những câu đó suy gẫm tôi thấy càng nên dạy-dỗ con cháu theo các đạo-đức luân-lý đó. Con người cũng như cây cỏ cần phải uốn-nắn từ lúc bé thơ mới trở nên người hiền đức được. Loài cầm-thú nếu được huấn-luyện lúc mới sinh ra thì chúng cũng có thể trở nên hiền lành như cọp và voi trong các đoàn hát xiếc.

Nếu các bạn nhìn về quá-khứ lúc mới khai thiên lập địa các bạn sẽ thấy những người tiền-sử tuy rằng họ ăn lông ở lỗ không thông-minh và văn-minh như chúng ta nhưng họ rất hiền-tử vô-tư , họ không giết hại lẫn nhau, biết thương nhau nâng-đỡ lẫn nhau để sinh-tồn. Họ không biết chiến-tranh là gì. Họ đã có nhiều hạnh-phúc và đạo-hạnh nhiều hơn chúng ta bây giờ. Có lẽ vì không được dạy-dỗ tu-học nên con người về sau có nhiều tính xấu tranh-giành đất đai, đấm đá lẫn nhau đi đến chém giết. Oán-thù do đó cứ tiếp diễn đời này qua đời khác.

Các vị chân tu Phật-giáo cũng như Công-giáo hiện đang lo ngại cho sự suy-thoái của thế-hệ trẻ bây giờ nên đã có những buổi thuyết-pháp dành cho thanh-niên để các bạn trẻ thức-tỉnh trở về nguồn cội, luyện thành người có giá-trị cho đất nước và xã-hội. Nhưng đem đạo-đức nói

với các cháu bây giờ thì các cháu lại cho là xa lạ đối với các cháu, là lỗi-thời không dùng được để kiểm ra tiền. Các cháu cho xa lạ là phải vì ở học-đường đâu có môn Công-dân Giáo-đục để các cháu học đạo làm người. Bố mẹ trong gia đình thì vì quá bận-rộn vất-vả với cuộc sống hiện-tại nên ít có dịp gần gũi với các cháu khiến các cháu có cảm-tưởng như đã bị bỏ rơi. Tuổi trẻ dễ bị sa ngã vào con đường hัก xách truy-lạc. Các vụ con giết cha, chồng giết vợ, mẹ giết con, trò đánh thầy v.v . . . đã xảy như cơm bữa ở xã-hội văn-minh này. Vấn-de giáo-đục con em có tầm vóc rộng lớn liên-quan đến một đề-tài quốc sách trọng-đại mà trong phạm-vi bài này không thể nói hết được xin hẹn quý ái-hữu vào một dịp khác.

Người biết tu-thân là người bình-tĩnh biết nhìn thấy cái sai trái của mình mà sửa đổi. Nhưng vì tính tự-ái quá cao nên ít có ai tự cho mình là sai, ai khen thì khoái-chí, ai chê thì giận-dỗi. Người không biết tu-thân là người luôn luôn cho mình là đúng, ai phê-bình chỉ-trích thì không bàng-lòng cãi bướng rồi ẩu đả đánh đập. Kẻ có quyền-lực trong tay thì cho người đối-lập là phản-động dùng bạo-lực chà-đạp quyền làm người, bắt bớ tù đày thủ-tiêu. Con người cộng sản là như vậy đó, con người u-muội không minh-định được hay dở tốt xấu chỉ biết những gì đảng nói là đúng, quan thầy ngoại-bang nói là đúng, ai nói khác thì cho là chống đối.

Khi nói đến hạnh-phúc gia-đình có một anh bạn than-thở với tôi rằng: “Sao mà vợ tôi nó kỳ-cục lắm, tôi nói cái gì nó cũng cho là tôi nói sai rồi lớn tiếng la-lối om-sòn”. Không biết ai sai ai trái trong câu chuyện, nhưng tôi thấy anh đang nói với tôi mà anh gọi chị ở nhà là nó là không được. Anh đã sai rồi đó. Vợ chồng là phải tương kính lẫn nhau. Minh trọng vợ thì vợ mới trọng mình.

Trước khi giận dữ không đồng-ý một điểm gì với ai thì mình cũng nên bình-tĩnh suy nghĩ nếu ở trong hoàn-cảnh của người đó mà mình cũng làm như vậy thì mình cũng không nên giận-hờn hay trách-cứ người ta làm chi. Nếu biết rằng mình đau-khổ vì bị mất hạnh-phúc thì mình cũng đừng nên làm cho người khác đau buồn vì mình. Có người bạn cho tôi biết là quái-kiệt Trần Văn Trạch trước khi chết thổ lộ đã yêu ca-sĩ Thái-Thanh. Ông âm-thầm không cho ai biết cho đến ngày lâm-chung vì không muốn làm mất hạnh-phúc gia-đinh mình mà cũng không muốn hại đến gia-can người khác. Nếu bạn tôi nói đúng, quên mình để hy-sinh cho những người mình thương yêu, Trần Văn Trạch quả là người đã biết tu-thân.

Tôi cũng có bà dì ruột luôn luôn lo-lắng cho chồng cho con, không cố-chấp vô cớ ghen tuông, theo đạo thánh-hiền dạy-dỗ con cái, đúng là một bà hiền-mẫu. Không bao giờ tôi thấy bà lớn tiếng cãi-cọ với ông. Hai ông bà đều hy-sinh cho nhau, đi đâu cũng như hình với bóng đến lúc về già cũng vậy. Khi bà mất chưa được một năm thì vì nhớ thương ông cũng theo bà luôn. Lúc sinh-thời bà con bạn bè thấy hai ông bà chung-thủy với nhau như vậy nên ai cũng muốn mời làm chủ-hôn trong các buổi lễ cưới hỏi để con cháu noi gương hai ông bà mà thương nhau mãi mãi.

Thường thường những người gây nên tội-ác là những người không biết tu-thân. Nếu gặp họ tôi sẽ đặt câu hỏi với họ như sau: Nếu bạn mất cha mất mẹ hay vợ con bạn bị bọn ác-ôn thảm-sát thì bạn có đau-khổ không và khi ấy bạn có mong muốn được hạnh-phúc không; nếu bạn bị giam-cầm lâu ngày trong ngục tù thì bạn có muốn được tự-do không; nếu thân-bằng quyền-thuộc của bạn bị tử-trận thì bạn có mong muốn có hòa-bình không? Nếu anh ta trả lời "không"

thì anh ấy là một kẻ điên khùng, kẻ mất trí hay thuộc loài ác-quỷ không có nhân-tính. Còn nếu anh ta trả lời "có" tức là anh ấy đã biết đau-khổ vì mất hạnh-phúc, tự-do. Chúng mình sẽ khuyên anh ta nên sám hối đừng làm thêm tội ác nữa. Hãy nghe theo lời dạy của đức Khổng Phu Tử: "*điều gì mà mình không muốn người ta làm cho mình, thì mình đừng làm cho ai*" mà tu-thân thành người hiền-lương.

Là người đã từng bị cướp mất hạnh-phúc trong chiến-tranh Việt-Nam từ khi cộng-sản có mặt trên quê-hương, chắc các bạn cũng như tôi không ai lại cổ-võ cho chiến-tranh cả vì chiến-tranh là tàn-phá, chiến-tranh là hủy-diệt. Nhìn thấy những đoạn phim tài-liệu lịch-sử tôi đã kinh-đ襌 khi thấy gần 6 triệu người Do Thái bị diệt-chủng chết thảm trong các phòng hơi ngạt và trong các trại tập-trung của Đức Quốc Xã ở thế chiến 2. Tôi lại ghê tởm khi nhớ lại cảnh đập sọ thảm-sát những thường dân vô tội Tết Mậu Thân ở Huế do cộng sản VN gây nên trong đó có bà con thân-thích của tôi. Tôi kinh-hoảng nhớ đến Pol Pot người đã tu-hành đạo Phật theo chân HCM đã giết hại gần hai triệu người từ năm 76 đến năm 79, gieo rắc đau thương trên đất nước Khmer.

Và đúng ngày Mồng Một Tết hôm nay, đang ngồi viết tiếp bài này thì nghe đài CNN loan tin cựu Tổng-thống Nam-tư Slobodan Milosevic đang bị tòa án công-pháp quốc-te La Haye xử ba trọng tội: tội-ác diệt-chủng, tội-ác chiến-tranh và tội vi-phạm quyền làm người ở Croatia (91-95) và ở Kosovo (98-99). Nghe xướng ngôn viên kể tội-trạng tôi bàng-hoàng tưởng chừng như mình đang sống chung với ác-quỷ. Thế-giới đã và đang còn có những kẻ hung-ác tương-tự chưa bị truy-tố. Không biết chừng nào những kẻ gây nên tội-ác ở Việt-Nam và ở Kampuchia

cũng bị đưa ra tòa án quốc-tế La Haye để xử tội như vậy.

Đến định-cư ở Mỹ tưởng như được bình-yên nhưng tôi cũng lại thấy nhiều vụ khủng-bố đã xảy ra liên-tục. Khủng-khiếp nhất là vụ máy bay không-tặc lao vào Trung-tâm Thương-Mại Thế-giới và Ngũ-Giác-Đài vừa qua khiến hàng ngàn người mất xác, hàng vạn thân-nhân đau-khổ. Tôi không hiểu sao những người mang tiếng tu-hành mà đã mất hết nhân-tánh như thế. Không kể đến nguyên-nhân khiến Osamar B. Laden và đồng bọn có hành-động dã-man thì tôi cho họ là những kẻ sát-nhân có chủ-mưu, đáng trừng-trị. Tôi cũng bất-bình khi nhìn thấy trên màn ảnh truyền-hình cảnh những người vỗ tay vui mừng thành-công khủng-bố. Tôi lo ngại cuộc chiến chống khủng-bố đang tiếp-diễn sẽ biến thành thế chiến thứ 3 với vũ-kí nguyên-tử, hóa-học và vi-trùng mà họ đang đua nhau sáng chế. Việc đã xảy ra tôi chỉ biết cầu-nguyện cho vong-linh những người chết bất đắc kỵ tử được siêu-thoát. Van xin các người đã và đang gây nên tội-ác đừng có gây thêm tội-ác nữa.

Đức Phật có dạy “lấy oán mà báo oán thì hận thù không bao giờ dứt được, phải lấy tình thương mới xóa được hận thù”. Trong Thánh Kinh Chúa cũng có dạy con chiên phải có tinh-thần bác-ái đối với đồng-loại và không dung-túng những kẻ giết người có chủ-mưu. Kinh Koran của Hồi-giáo cũng có nói tín-đồ nên tha-thứ cho nhau, nhưng tại sao họ lại chỉ biết hận-thù và coi mạng người như cỏ rác vậy. Thế thì đáng chê cho những người Hồi-giáo, thay vì mở các tu-viện dạy luân-thường đạo-lý, huấn-luyện thanh-niên thành những phần-tử biết thương người thì họ lại mở các Học-viện dạy môn-sinh chỉ biết căm-thù. Học-viện Haqqania ở Pakistan chính là một trong những trường đào-tạo căm-tử quân cho thánh chiến Jihad mà thế-giới đang lo-

ngại sẽ không được yên- ổn. Đáng trách hơn là có những người tu-hành thay vì đến các trung-tâm nói trên thuyết-pháp những lời Phật, Chúa dạy thì lại để cho tai-họa xảy ra rồi mới hô-hào đòi hòa-bình, ngăn-cản việc truy-lùng thủ-phạm giết người. Có phải những người đó đã châm thêm dầu vào lửa, khuyến-kích kẻ đã phạm tội tiếp-tục gây thêm tội-ác.

Các người hãy noi gương vua Trần Nhân Tông, vị vua nhân-tử đức-độ của nước ta vào cuối thế-kỷ 13. Sau khi ngự giá thân-chinh đánh giặc Lào ở biên-thùy lần cuối trở về ngài rời bỏ ngai vàng vào chùa Võ-Lâm tu. Ngài đã sám-hối những việc mà ngài đã làm trong quá khứ. Ngài thấy mình đã sát hại nhiều người trong trận chiến dù ngài phải giết địch để bảo-vệ giang-sơn.

Tôi ghê-tớm tránh xa những kẻ ác-ôn vô nhân-đạo trực-tiếp hay gián-tiếp gây nên tội-ác, gieo rắc đau-khổ cho nhân-loại. Tôi bái-phục những người đức-hạnh đầy lòng vị-tha quên mình để đem hạnh-phúc đến cho kẻ khác. Tôi ngưỡng-mộ những anh biết vợ nói sai mà vẫn hiền-hòa bình-tĩnh không la-lối om-sòm chờ khi vợ nguôi cơn giận mới nói lời phải trái. Tôi kính-trọng những người thấy chồng “lèo-tèo” mà không nổi máu Hoạn-Thú, không ồn-ào làm mất thể-diện chồng, từ từ tìm cách khuyên-nhủ. Những người đó tôi sẽ tìm đến để tôn-sư học đạo tu-thân.

Hôm nay nhân ngày Tết Nguyên-đán, ngày giỗ cha và cũng là ngày của tình thương Valentine tôi tĩnh-tâm nhớ lại những lời khuyên-nhủ của tiền-nhân, nhớ lại những ngày đầu Xuân cùng mẹ đi lễ chùa để nghe kinh-kệ, nhớ lại mươi điều rằng dạy của tổ Hướng-dạo Baden Powel, nhớ lại những lời giáo-huấn của cha già mà mình chưa hoàn-toàn theo để đến nay mới bắt đầu tu thì đã muộn rồi. ■